

06.02.2014

Mirja Hannula/KT

no. / /

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTO

1 (4)

5.2.2014

EK-2014-3

LAUSUNTO LUKIOKOULUTUKSEN YLEISIÄ VALTAKUNNALLISIA TAVOITTEITA JA TUNTIJAKOA VALMISTELLEEN TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunnon keskeinen sisältö:

1) Tulevaisuuden osaamistarpeet lukion kehittämisen lähtökohdaksi

Lukiokoulutusta tulee kehittää omana koulutusmuotonaan ja korkeakouluopintoihin valmistavana koulutuksena. EK kantaa huolta nuorten yrittäjyyteen, talouden ymmärrykseen ja oman talouden hallintaan liittyvästä osaamisesta ja ehdottaa, että lukiokoulutuksen yleisiin tavoitteisiin lisätään yrittäjyys, talousosaaminen ja tietoyhteiskuntataidot. Sen lisäksi, että tieto- ja viestintätekniikan käyttötaito on välttämätön jokaiselle, tulee opiskelijoilla olla mahdollisuus valita tietotekniikan kursseja.

EK kannattaa ehdotusta, että opiskelijan valinnaisuus lukio-opinnoissa lisääntyy ja pakollisten oppiaineiden ja kurssien määrää vähenee. Valinnaisuuden tulee mahdollistaa lukioden erikoistuminen ja opiskelijan mahdollisuus yksilöllisiin syventäviin opintoihin. EK tukee ehdotusta eri oppiaineiden yhteisistä teemakursseista. Ne tarjoavat erinomaisen mahdollisuuden opiskelijalähtöiseen ilmiöpohjaiseen projektioppimiseen, laaja-alaiseen yleissivistyksen vahvistamiseen, yrittäjyyteen ja yritysyhteistyöhön.

2) Vahvaa matemaattis-luonnontieteellistä osaamista ja monipuolista kielitaitoa

Suomi tarvitsee vahvaa matemaattis-luonnontieteellistä osaamista ja monipuolista kielitaitoa. EK korostaa, että tuntijaon tulee mahdollistaa opiskelijalle monipuoliset kielivalinnat, ja pitää erittäin tärkeää, että pitkän matematiikan oppimäärän suorittaneiden määrää saadaan lisättyä. Myös opiskelijoiden, erityisesti tyttöjen, kiinnostusta ja mahdollisuuksia suorittaa nykyistä enemmän kursseja matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa on tarpeen lisätä. Lukioaikaisilla valinnoilla on työelämän tasa-arvon näkökulmasta suuri merkitys. Tästä syystä opintojen ohjauksen merkitys korostuu.

3) Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön tavoitteena koulutus- ja uravalinnat

Opinto-ohjausta, lukion ja työelämän yhteistyötä sekä lukion ja korkeakoulujen yhteistyötä tulee vahvistaa. Lisäämällä tiedeopetusta yhteistyössä yliopistojen kanssa voidaan tukea opiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin ja huippuosaamisen kehittymistä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020

etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Mirja Hannula/KT

5.2.2014

EK-2014-3

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita ja tuntijakoa valmistelleen työryhmän ehdotuksista.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK korostaa ehdotuksen jatkovalmistelussa seuraavia asioita:

Tulevaisuudessa tarvittava osaaminen - lukiokoulutuksen yleiset tavoitteet

Lukiokoulutusta tulee kehittää omana koulutusmuotonaan ja korkeakouluopintoihin valmistavana koulutuksena. Lukion kehittämisen lähtökohdaksi tulee ottaa tulevaisuuden osaamistarpeet, joihin voidaan vastata parhaiten monipuolistamalla oppimisympäristöjä, vahvistamalla opiskelijoiden yrittäjyysasennetta ja -valmiuksia, rakentamalla opetuksessa eri oppiaineille yhteisiä teemoja sekä tiivistämällä lukion yhteyksiä ympäröivään yhteiskuntaan ja työelämään.

EK kantaa huolta nuorten yrittäjyyteen, talouden ymmärrykseen ja oman raha-asoiden hallintaan liittyvästä osaamisesta. Talouden peruskäsitteiden hallinnan ja talouden ymmärryksen lisääntyminen palvelevat nuorten yrittäjyysvalmiuksien lisäksi valmiuksia oman talouden hallintaan.

Työelämän osaamistarpeiden osalta erityisesti tietotekninen kehitys asettaa lukiokoulutukselle merkittäviä muutostarpeita. Digitaalisten oppimisympäristöjen ja tieto- ja viestintäteknologian käyttöä opetuksessa ja ohjauksessa tulee lisätä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttötaito on välttämätön jokaiselle. Lisäksi opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus valita tietotekniikan kursseja.

Lukiokoulutuksen yleisiin tavoitteisiin (3§ Tiedot ja taidot) tulee lisätä yrittäjyys, talousosaaminen ja tietoyhteiskuntataidot. Opiskelu ympäristön ja toimintakulttuuri (5§) tulee kirjata muotoon "työelämän ja jatko-opintojen tuntemus sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttö".

Monipuolista kielitaitoa

EK korostaa, että tuntijaon tulee mahdollistaa opiskelijoille monipuoliset kielioopinnot. Samaan aikaan kun globalisaation ja kansainvälistymisen seurauksena kielitaitotarpeet työelämässä ovat monipuolistuneet, on kielten tarjonta ja opiskelu lukiossa yksipuolistunut. Erityisenä huolena on erittäin vähäinen venäjän kielen opiskelu.

Monipuolinen kielitarjonta voidaan paikallisesti varmistaa yhteistyössä lukion, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun kesken ja hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Mirja Hannula/KT

5.2.2014

EK-2014-3

Vahvaa matemaattis-luonnontieteellistä osaamista

Suomi tarvitsee vahvaa matemaattis-luonnontieteellistä osaamista. EK kantaa huolta matematiikan ja luonnontieteiden osaamisen tasosta, jonka nostamiseksi on tarpeen tehdä uudistuksia sekä perusopetuksessa että lukiossa. **EK pitää erittäin tärkeänä, että pitkän matematiikan oppimäärän suorittaneiden määrää saadaan lisättyä.** Lukiossa opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus yksilöllisiin syventäviin opintoihin, esim. yliopistokurssien suorittamiseen lukion aikana.

Myös opiskelijoiden, erityisesti tyttöjen, kiinnostusta ja mahdollisuuksia suorittaa nykyistä enemmän kursseja matemaattis-luonnontieteellisissä on tarpeen lisätä. Opiskelijoiden kiinnostusta matemaattis-luonnontieteellisiin aineisiin voidaan lisätä uudistamalla opetusmenetelmiä ja lisäämällä yhteistyötä yritysten kanssa.

Lukioaikaisilla valinnoilla on työelämän tasa-arvon näkökulmasta suuri merkitys. Opintojen ohjauksella on merkittävä rooli lukioaikaisissa ja sen jälkeisissä koulutusvalinnoissa.

Lisää valinnaisuutta ja opinto-ohjausta tulevaisuusvalinnoissa

EK kannattaa ehdotusta, että opiskelijan valinnaisuus lukio-opinnoissa lisääntyy ja pakollisten oppiaineiden ja kurssien määrää vähenee. Valinnaisuuden tulee mahdollistaa lukioden erikoistuminen ja opiskelijan mahdollisuus yksilöllisiin syventäviin opintoihin.

Suuntaamalla osa valinnaisuudesta ns. pakollisiin valinnaisiin, voidaan varmistaa opiskelijalle laaja yleissivistys. Osan valinnaisuudesta tulee kuitenkin olla ns. koreihin sitomatonta, jotta lahjakkailla opiskelijoilla on mahdollisuus suunnata opintojaan syventäviin opintoihin, esimerkiksi yliopistokurssien suorittamiseen osana lukio-opintoja tai monipuolisiin kieliopintoihin.

Työryhmän ehdotukset lukion opintojen ohjauksen tehostamisesta ja henkilökohtaisten jatko-opintosuunnitelmien laatimisesta ovat kannatettavia. Opiskelijoiden ohjaus ei kuitenkaan ole vain opinto-ohjaajan tehtävä, vaan koko opettajakunnan roolia nuorten koulutus- ja uravalintojen tukena tulee vahvistaa. Opiskelijoiden kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan tulee vahvistaa esittelemällä yrittäjyyttä uravaihtoehtona ja yrittäjyyttä tukevien opetusmenetelmien ja teemaopintojen avulla.

Teemaopinnot tarjoavat uudenlaisia oppimistilanteita yhteistyössä yritysten kanssa

EK:n Oivallus-ennakointihankkeen pohjalta on tunnistettavissa kehittämiskohteita lukiokoulutuksessa. Opiskelun tulee vahvistaa systemaattisemmin tulevaisuuden työelämässä välttämättömiä taitoja: vuo-

Mirja Hannula/KT

5.2.2014

EK-2014-3

rovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä esiintymis- ja argumentointitaitoja. Tiedollisten valmiuksien lisäksi lukion pitäisi tarjota valmiuksia tietojen hyödyntämiseen ja soveltamiseen sekä yrittäjämäiseen asenteeseen: oma-aloitteisuuteen ja vastuullisuuteen oppimisessa. Oivallushankkeen keskeinen viesti opetusmenetelmien uudistamisen tarpeesta oli, että tärkeämpää kuin mitä opitaan, on miten opitaan.

EK kannattaa työryhmän ehdotusta eri oppiaineiden yhteisistä teemakursseista, jotka tarjoavat mahdollisuuden ilmiöpohjaiseen ja opiskelijalähtöiseen projektioppimiseen ja yritys yhteistyön lisäämiseen lukio-opetuksessa. Esimerkiksi teemat 1) ihminen ja teknologia ja 2) yrittäjyys ja talous soveltuvat erinomaisesti eri oppiaineita yhdistäviksi teemoiksi.

Lukion yhteistyö korkeakoulutuksen ja yritysten kanssa

Lukion ja korkeakoulujen yhteistyötä ja lukion työelämäyhteyksiä tulee vahvistaa. Lisäämällä tiedeopetusta yhteistyössä yliopistojen kanssa voidaan tukea opiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin ja huippuosaamisen kehittymistä.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö

Toisen asteen koulutuksen kehittämisessä keskeistä on lukion ja ammatillisen koulutuksen kehittäminen näiden koulutusmuotojen erilaisista lähtökohdista. Vaikka lukiota ja ammatillista peruskoulutusta kehitetään kumpaakin omana koulutusmuotonaan, eri koulutuksen järjestäjien yhteistyössä voidaan paikallisesti huolehtia monipuolisesta harvinaisten kielten tarjonnasta. Myös yrittäjyysopintoja voitaisiin tarjota eri koulutusmuotojen ja -asteiden kesken.

EK korostaa, että yhteistyön tulee johtaa entistä korkeatasoisempaan lukio-opetukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen, monipuolisempaan kielitaitoon ja yrittäjyysasenteen lisäämiseen.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto
Työmarkkinat

Lasse Laatu
johtaja